

## ग्रंथालयांच्या संगणकीकरणासाठी एनआयसी देणार मोफत सॉफ्टवेअर

पुणे, दि. २८ (प्रतिनिधी) : ग्रंथालयातील नोंदी ठेवणे सोपे जावे यासाठी ग्रंथालय संगणकीकृत करणे गरजेचे असते. यासाठी बाजारात संबंधित उपयुक्त सॉफ्टवेअरदेखील उपलब्ध आहे. मात्र, सर्वच ग्रंथालयांना हे सॉफ्टवेअर खरेदी करणे परवडत नाही. तसेच, सॉफ्टवेअर बसविले, तरी अद्ययावत करण्यासाठी भरपूर खर्च येतो. ही बाब हेरून नॅशनल इन्फॉर्मॅटिक सेंटर (एनआयसी) च्या वतीने 'जनरल लायब्ररी सॉफ्टवेअर' ओपन सोर्सद्वारे मोफत उपलब्ध करून देण्यात येत आहे. ग्रंथालयांच्या व्यवस्थापनासाठी मदतशीर ठरणाऱ्या या तंत्रज्ञानाची माहिती सर्वांना व्हावी यासाठी एनआयसी आणि यशदा यांच्या संयुक्त विद्यमाने २५ ते २७ मेदरम्यान 'श-ग्रंथालय' कार्यशाळा घेण्यात आली. कार्यशाळेत विविध महाविद्यालय, संस्था, हॉस्पिटल, संशोधन संस्थांच्या ग्रंथपालांनी सहभाग घेतला. एनआयसीचे तंत्रविषयक संचालक रामकुमार मटोरिया यांनी उपस्थितांना याबाबत मार्गदर्शन केले, अशी माहिती यशदाचे वरिष्ठ ग्रंथपाल मनोज कुलकर्णी यांनी 'लोकमत' शी बोलतांना दिली.

ते म्हणाले, की अनेकदा ग्रंथालय संगणकीकृत करण्यात येते. तर, काही ग्रंथालयांना आर्थिक

चणचणीमुळे ते शक्य नसते. अशा परिस्थितीत एनआयसी ने उपलब्ध करून दिलेले सॉफ्टवेअर ग्रंथालयांना वादायी ठरणार आहे. तसेच, संकेतस्थळावर नवीन आवृत्त्याही उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या आहेत. एकाच संगणकाबरोबरच नेटवर्किंगमध्येही ही सुविधा उपलब्ध असणार आहे. देशामध्ये पहिल्यांदा ओपन सोर्समध्ये अशा प्रकारचे सॉफ्टवेअर उपलब्ध करून देण्यात येत आहे. ग्रंथालयांना याचा वापर सोपा आणि सुकर व्हावा यासाठी एनआयसीतर्फे पूर्ण सहकार्य करण्यात येत आहे.

या तंत्रज्ञानामध्ये ग्रंथालयांना ग्रंथ देवघेव, व्यवस्थापन, ग्रंथ, मासिकांची क्रमवार विभागणी आणि मांडणी, पुस्तक खरेदी, तालिकीकरण सोपे होणार आहे. अधिकाधिक ग्रंथालयांना या तंत्रज्ञानाचा वापर करता यावा यासाठी 'श-ग्रंथालय' वापरणाऱ्या ग्रंथपालकांचा संपदेखील स्थापन करण्यात आला आहे. याद्वारे याच्या प्रसाराचे काम करण्यात येईल. त्याचप्रमाणे हे तंत्रज्ञान वापरण्यात येणाऱ्या अडचणीदेखील या माध्यमातून चर्चा करून सोडविण्यात येणार आहेत. राज्यातील सर्व ग्रंथालयांना याबाबत माहिती व्हावी यासाठी लवकरच यशदातर्फे यासंदर्भात निवासी प्रशिक्षण कार्यक्रमही राबविण्यात येणार आहे, असेही कुलकर्णी यांनी सांगितले.

Department

Remarks